

Орган сертифікації персоналу Української асоціації якості з вересня 2017 р. вводить нові кваліфікації в сфері викладацької майстерності, розраховані на викладачів вищих навчальних закладів та вчителів шкіл.

Кваліфікації "**Учитель вищої кваліфікації**", "**Педагог вищої кваліфікації**", "**Викладач вищої кваліфікації**", "**Лектор вищої кваліфікації**" являються повними. Кожна з них складається з декількох під-кваліфікацій, що відображено у таблиці:

№	Програми підготовки / Назва кваліфікації	Обсяг підготовки, год
Учительська майстерність		
1.	Учитель вищої кваліфікації	108
2.	Учитель-інноватор	54
3.	Майстер навчальних ігор	36
4.	Майстер case study	36
5.	Учитель-методист	36
Педагогічна досконалість		
1.	Педагог вищої кваліфікації	108
2.	Педагог школи 21 ст. (вищої, загальноосвітньої, профільної, опорної)	54
3.	Педагог-організатор. Педагог-методист сучасної школи	54
4.	Педагог-дослідник. Педагог-вихователь школи 21 ст. (вищої, ЗОШ)	36
Викладацька майстерність		
1.	Викладач вищої кваліфікації	108
2.	Викладач-інноватор	36
3.	Майстер case study	36
4.	Майстер ділових ігор	54
5.	Викладач-методист	36
Лекторська досконалість		
1.	Лектор вищої кваліфікації	108
2.	Лектор-інноватор	72
3.	Методист-розробник лекцій	36

Вимоги до спеціального навчання

Спеціальна програма підготовки для цих кваліфікацій (підвищення кваліфікації) повинна складатися з модулів, які мають теоретичну і практичну частину, аудиторне та самостійне навчання, в їх основу має бути покладений компетентнісний підхід та активні методи навчання. Програма підготовки до кожної кваліфікації має включати наскрізний модуль "**Портфель учителя**" (педагога, викладача, лектора) на 18 годин, за яким фахівець самостійно формуватиме комплект методрозробок з кожного напрямку, накопичуватиме здобутки для отримання повної кваліфікації. Фактично, обсяг підготовки фахівця зменшується на 18 академічних годин наскрізного "Портфеля" від номінального обсягу, що в таблиці, окрім повної кваліфікації на 108 годин.

Введення нових кваліфікацій у сфері викладацької майстерності є актуальним для української вищої та середньої школи, це важливий аспект засвідчення компетентності вчителів і викладачів, забезпечує, зокрема, й їх мобільність. Незалежна сертифікація персоналу набуває в Україні значущості відповідно до нововведень Міністерства освіти і науки України, нових положень щодо атестації педагогічних працівників школи на 2017-2018 навчальний рік, Закону України "Про вищу освіту", проекту нового Закону України "Про освіту" тощо.

Далі надаються анотації кваліфікацій у сфері викладацької майстерності.

АНОТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙ: УЧИТЕЛЬСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ

Програми підготовки / Назва кваліфікації		Обсяг підготовки, год.
1.	Учитель вищої кваліфікації	108
2.	Учитель-інноватор	54
3.	Майстер навчальних ігор	36
4.	Майстер case study	36
5.	Учитель-методист	36

Учительська майстерність визначає сукупність якостей учителя загальноосвітньої, профільної, опорної школи забезпечувати високий рівень пізнавальної активності учнів, його інтегративну здатність використовувати у власній практиці найрізноманітніші види начального заняття, будувати навчальний процес на основі активних (інтерактивних) методів навчання та з орієнтацією на учінневу діяльність кожного його учасника (учня).

"**Учитель вищої кваліфікації**" підтверджує здобутий рівень майстерності першочергово демонстрацією власних практик проводити уроки за різними методиками, мотивувати учнів навчатися без примусу, на засадах академічної доброчесності розвивати в них критичне мислення, організувати дитиноорієнтоване навчання та активний полілог. Вища кваліфікація засвідчує здатність учителя використовувати в навчанні імітаційні вправи, ігрові техніки та комплексні навчальні ігри, різноманіття кейсів, портфоліо, метод проектів, мозковий штурм тощо.

Кваліфікацію "Учитель вищої кваліфікації" будемо називати повною, вона складається з декількох підкваліфікацій. **Вища кваліфікація вчителя досягається опануванням кваліфікацій "Учитель-інноватор", "Майстер навчальних ігор", "Майстер case study", "Учитель-методист".**

Кваліфікація "**Учитель-інноватор**" спрямована на опанування методики організації учінневої діяльності в умовах дитиноорієнтованого навчання, пробуджувати в учнів уяву, розвиток учнів творчістю. Кваліфікований учитель має досвід застосувати в реальних умовах навчання імітаційні вправи, метод "портфоліо", метод проектів, мозковий штурм, організувати навчальні конкурси та предметні тижні.

Кваліфікація "**Майстер навчальних ігор**" підтверджується здатністю вчителя загальноосвітньої, профільної, опорної школи розроблювати різноманітні навчальні ігри, організувати підготовчу роботу та проведення уроків на основі ігрових технік. інспектувати здобутки учнів активними методами навчання, організувати дитиноорієнтоване навчання без примусу, розвивати вміння учнів публічно виступати і доповідати тощо.

Кваліфікація "**Майстер case study**" здобувається опануванням методу кейсів у навчальному процесі: розроблення кейсів, побудова навчально-пізнавального середовища на засадах кейсового підходу, підготовка до проведення уроків, організація навчання з аналізом конкретних ситуацій, створення умов до інтерактивної взаємодії учнів.

Кваліфікація "**Учитель-методист**" забезпечує методичний рівень фахівця у підготовці до проведення різноманітних видів уроків, опанування методики організації уроку на основі проблемного та дослідницького навчання, організацію контролю і самоконтролю навчально-пізнавальної діяльності учнів, розроблення навчальних планів і програм, комплексу методичного забезпечення навчання-учіння, методик для дистанційного навчання тощо.

АНОТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙ: ПЕДАГОГІЧНА ДОСКОНАЛІСТЬ

Програми підготовки / Назва кваліфікації		Обсяг підготовки, год.
1.	Педагог вищої кваліфікації	108
2.	Педагог школи 21 століття (вищої, загальноосвітньої, профільної, опорної)	54
3.	Педагог-організатор. Педагог-методист сучасної школи	54
4.	Педагог-дослідник. Педагог-вихователь школи 21 ст. (вищої, загальноосвітньої, профільної, опорної)	36

Педагогічна досконалість визначає сукупність якостей викладача вищої школи або вчителя загальноосвітньої, профільної, опорної школи створювати умови для продуктивного навчання студентів (учнів, слухачів) та його інтегративну здатність здійснювати в освітній діяльності організаційну, методичну, навчальну, дослідницьку, виховну функції, застосовувати у щоденній практиці компетентнісний підхід до навчання тощо.

"**Педагог вищої кваліфікації**" інтегрує у своїй діяльності в навчальному закладі всі прогресивні методи підготовки до проведення та організації аудиторної і позааудиторної роботи, засвідчує високий рівень самоорганізації та здобутий рівень кваліфікації першочергово демонстрацією власних практик особистісно орієнтованого навчання і мотивування студентів (учнів, слухачів) до учіння без примусу.

Кваліфікацію "Педагог вищої кваліфікації" будемо називати повною, вона складається з декількох підкваліфікацій. **Вища кваліфікація педагога досягається опануванням кваліфікацій "Педагог школи 21 століття", "Педагог-організатор", "Педагог-методист", "Педагог-дослідник", "Педагог-вихователь".**

"**Педагог-організатор**". Організаційна функція передує всім процесам в освітній діяльності фахівця. Кваліфікація підтверджує вміння фахівця здійснювати підготовчу роботу до навчального процесу, будувати навчальні процеси на засадах компетентнісного підходу, проводити аудиторні заняття та позааудиторні заходи за різними методиками, забезпечувати досягнення результатів учінневої діяльності "тут і тепер" тощо.

"**Педагог-методист**". Методична функція забезпечує підготовчі процеси для кваліфікованого проведення навчання або виховних заходів у вищій (загальноосвітній, профільній, опорній) школі. Достатня сформованість викладача (вчителя) як методиста доводиться розумінням функцій і системи методів навчання, знанням методів учіння, проблемного та дослідницького методів навчання, вмінням мотивувати студентів (учнів, слухачів) до навчання та організувати контроль і самоконтроль їх навчально-пізнавальної діяльності, розробленням предметних методик, комплексів методичного забезпечення навчальних дисциплін тощо.

Навчальна функція є основною в освітній сфері. Сучасна школа має бути дитиноорієнтованою (студентоорієнтованою), тому кваліфікація викладача (вчителя) досягається здатністю будувати навчальне середовище на основі учінневої діяльності кожного учня (студента, слухача). "**Педагог школи 21 століття**" навчає студентів (учнів, слухачів) без примусу, на засадах академічної доброчесності та критичного мислення, вчить учитися впродовж життя, організовує навчання-учіння та взаємодію всіх його учасників, забезпечує в навчанні інноваційне продукування знань та контекстний підхід, зорієнтовує людину на знання типу "як діяти" і "як співіснувати" в сучасному суспільстві, спрямовує набуття особистістю у навчанні низки компетентностей, забезпечує навчання в групах на засадах як самостійної роботи, так і спільної розподіленої праці.

"**Педагог-дослідник**". Дослідницька функція спрямована на пізнання наукової інформації, дослідження доквілля, розвиток у людини абстрактного мислення. Кваліфікованим є той викладач (учитель), який уміє залучати студентів (учнів, слухачів) до пізнання світу, пробуджувати їх інтереси, створювати умови для ведення пошукової роботи, прищеплювати любов до творення нового.

"**Педагог-вихователь**". Виховна функція в сучасній школі невід'ємна від навчання, спрямована на цілісний і різнобічний розвиток особистості, її соціалізацію, розкриття таланту тощо. Кваліфікація засвідчує розуміння викладачем (учителем) феномену виховання та специфіки виховання у сучасній школі, здатність фахівця організувати активну діяльність студентів (учнів, слухачів) для їх життєвого самовизначення, вміння спрямовувати самодіяльний розвиток потенціалу особистості та формувати у неї суспільно значущі якості, організувати гуртки, розподілену у міні-групах працю та клубну діяльність.

АНОТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙ: ВИКЛАДАЦЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ

Програми підготовки / Назва кваліфікації		Обсяг підготовки, год.
1.	Викладач вищої кваліфікації	108
2.	Викладач-інноватор	36
3.	Майстер case study	36
4.	Майстер ділових ігор	54
5.	Викладач-методист	36

Викладацька майстерність визначає сукупність якостей викладача вищої школи забезпечувати високий рівень пізнавальної активності студентів, його інтегративну здатність використовувати у власній практиці найрізноманітніші види начального заняття, будувати навчальний процес на основі активних (інтерактивних) методів навчання та з орієнтацією на учіннєву діяльність кожного його учасника (учня, студента, слухача).

Викладач вищої кваліфікації підтверджує здобутий рівень майстерності першочергово демонстрацією власних практик створювати навчальні заняття за різними методиками, мотивувати студентів (учнів, слухачів) навчатися без примусу, на засадах академічної доброчесності, організувати студентоорієнтоване навчання та активний полілог. Вища кваліфікація засвідчує високий рівень самоорганізації професійної діяльності, здатність викладача використовувати в навчанні різноманітні ділових ігор, кейсів, імітаційних вправ, мозковий штурм, метод проектів, портфоліо, ігрове проектування тощо.

Кваліфікацію "Викладач вищої кваліфікації" будемо називати повною, вона складається з декількох під-кваліфікацій. **Вища кваліфікація викладача досягається опануванням кваліфікацій "Викладач-інноватор", "Майстер case study", "Майстер ділових ігор", "Викладач-методист".**

Кваліфікація "**Викладач-інноватор**" спрямована на опанування методики організації учіннєвої діяльності в умовах студентоорієнтованого навчання, розвиток студентів творчістю. Новаторство у навчанні передбачає пошук нестандартних способів вирішення наявних або поставлених проблем. Кваліфікований викладач має досвід застосування в реальних умовах імітаційних вправ, мозкового штурму, методу проектів, методу "портфоліо", ігрового проектування, організувати навчальні конкурси тощо.

Кваліфікація "**Майстер case study**" здобувається опануванням методу кейсів у навчальному процесі: розроблення кейсів, побудова навчально-пізнавального середовища на засадах кейсового підходу, підготовка до проведення навчального заняття, організація навчання з аналізом конкретних ситуацій, створення умов до інтерактивної взаємодії студентів (учнів, слухачів).

Кваліфікація "**Майстер ділових ігор**" підтверджується здатністю викладача вищої школи розроблювати різноманітні ділові (навальні) ігри, організувати підготовчу роботу та проведення навчальних занять на основі ділових ігор, інспектувати здобутки студентів (учнів, слухачів) активними методами навчання, організувати студентоорієнтоване навчання, розвивати вміння учнів публічно виступати і доповідати тощо.

Кваліфікація "**Викладач-методист**" забезпечує методичний рівень фахівця у підготовці до проведення різноманітних видів навчальних занять, опанування методики проблемного та дослідницького навчання, організацію контролю і самоконтролю навчально-пізнавальної діяльності студентів (учнів, слухачів), розроблення навчальних планів і програм, комплексів методичного забезпечення навчальних дисциплін, пакету документів для дистанційного навчання, використання інтелект-карт і прогресивних вимог до презентацій.

АНОТАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙ: ЛЕКТОРСЬКА ДОСКОНАЛІСТЬ

Програми підготовки / Назва кваліфікації		Обсяг підготовки, год.
1.	Лектор вищої кваліфікації	108
2.	Лектор-інноватор	72
3.	Методист-розробник лекцій	36

Лекторська досконалість визначає сукупність якостей викладача вищої школи та його інтегративну здатність використовувати у власній практиці лекційну форму навчання, різноманітні види лекцій тощо. Така здатність формується на основі здобутих знань, досконалими вміннями, опануванням 3-етапної методики підготовки і проведення лекції.

Вища кваліфікація лектора підтверджується демонстрацією власних практик проведення різноманітних лекцій, або фрагментів лекцій у реальних умовах навчання, або доповідей на наукових зібраннях (заходах) та досягається опануванням під-кваліфікацій "**Лектор-інноватор**" і "**Методист-розробник лекцій**". Кваліфікацію "Лектор вищої кваліфікації" будемо називати повною. Така кваліфікація поширюється на інші види діяльності провідного фахівця, зокрема, тренінгову роботу, тьюторську справу, коучингові процедури, а також забезпечує вміння публічних виступів, будувати професійні та наукові доповіді.

Інновативна складова у кваліфікації досягається за рахунок досвіду застосування різноманітних практик побудови лекції. Кваліфікація "Лектор-інноватор" засвідчує здатність фахівця проводити такі лекції: **лекція-бесіда, лекція-дискусія, міні-лекції, лекція з регламентними паузами, лекція-проблема, лекція-анкета, лекція-план, лекція-путівник, лекція з трактуванням тексту, лекція "прес-конференція", лекція-брифінг, лекція "круглий стіл", бінарна, відеолекція (кінолекція), тематична, вступна, оглядова, установча, спецкурс, лекція із ролями, активний полілог** тощо.

Методична складова у кваліфікації забезпечує рівень фахівця у підготовці до проведення та організації різноманітних видів лекцій, опанування методики підготовки лекції, визначення засад в основних функціях та цілях лекції, розроблення структури та інваріантного плану проведення лекції, використання інтелектуальних карт і прогресивних вимог до презентацій тощо. Достатня сформованість лектора доводиться знанням методів навчання-учіння, вмінням мотивувати слухачів до навчально-пізнавальної діяльності та організувати її контроль і самоконтроль.